

ÇALIŞANLARIN İŞVERENLERİ ARACILIđIYLA OTOMATİK OLARAK EMEKLİLİK PLANINA DÂHİL EDİLMESİNE İLİŞKİN SEKTÖR DUYURUSU (2019/2)

“Çalışanların İşverenleri Aracılığıyla Otomatik Olarak Emeklilik Planına Dâhil Edilmesine İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelik” (Yönetmelik) 01.01.2017 tarihinde yürürlüğe girmiştir. 27.12.2018 tarihinde yürürlüğe giren “Çalışanların İşverenleri Aracılığıyla Otomatik Olarak Emeklilik Planına Dâhil Edilmesine İlişkin Usul Ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik” ile bazı değişiklikler yapılan Yönetmelik kapsamında olan işveren, çalışan ve emeklilik şirketlerinin, tesis edecekleri iş ve işlemlerde aşağıda yer alan hususları dikkate almaları gerekmektedir.

1- ÇALIŞAN SAYISININ TESPİTİ

- a. Yönetmeliğin 6 ncı maddesi kapsamında özel sektörde faaliyet gösteren bir işverene bağlı çalışan sayısının belirlenmesinde, **maddenin ikinci fıkrasında belirtilen tarihlerden önce** ilgili mevzuat gereği **Sosyal Güvenlik Kurumuna (SGK) gönderilmesi gereken en son (A KODLU) “Aylık Prim ve Hizmet Belgesinde (4/a sigortalılar için)”** yer alan “Toplam Sigortalı Bilgileri” sütunundaki “**Sigortalı sayısı**” satırında bildirilen sayı esas alınacaktır. İşverenin kendisine bağlı çalışanlar için farklı “Belge türü” nde aynı ay için birden fazla Aylık Prim ve Hizmet Belgesi verilmesi durumunda çalışan sayısının belirlenmesinde, **her bir belgedeki “Sigortalı Sayısı” satırında bildirilen sayıların toplamı** esas alınacaktır.
- b. Yönetmeliğin 6/A maddesinin birinci fıkrası kapsamında “**faaliyete yeni başlayan işverenler**” için çalışan sayısının belirlenmesinde ise Sosyal Güvenlik Kurumu’na iletilen “**İşyeri Bildirgesinde (4/1-a kapsamındaki sigortalılar için)**” yer alan “İşveren / İşyeri Bilgileri” sütunundaki “**Çalıştırılacak sigortalı sayısı**” satırında bildirilen sayı esas alınacaktır.
- c. Toplam çalışan sayısının tespitinde, çalışanın “4/a veya 4/c kapsamında olmayanlardan” olması, 45 yaş üstünde olması vb. hususlar dikkate alınmayacak, **o işverene bağlı tüm çalışanların sayısı esas alınacaktır.**
- ç. **Yönetmeliğin geçici 1 inci maddesi uyarınca, değişiklik Yönetmeliđinin yayımı tarihi olan 27.12.2018 tarihinden önce çalışanlarını sisteme dâhil etmesi gerektiği halde etmemiş olan işverenlerin, çalışanlarını 27.02.2019 tarihine kadar sisteme dâhil etmesi gerekmektedir. Bu şartı yerine getiren işverenler, çalışanlarını süresi içinde emeklilik planına dâhil etme yükümlülüğünü yerine getirmiş sayılacaktır.**

2- 45 YAŞIN TESPİTİ

Yönetmeliğin 8/A maddesinin birinci fıkrası uyarınca, çalışanın 45 yaşını doldurup doldurmadığının tespitinde;

- a. çalışanın sisteme **dâhil edilmesi gereken tarih 27.12.2018 tarihinden önce** ise 01.01.2017 tarihi itibarıyla 45 yaşını doldurup doldurmadığı,
- b. çalışanın sisteme **dâhil edilmesi gereken tarih 27.12.2018 tarihinden sonra** ise sisteme dâhil edileceği yılın ilk günü itibarıyla 45 yaşını doldurup doldurmadığı,
- c. **506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamında kurulmuş olan sandıklardan çalışanlarını 27.12.2018 tarihinden önce sisteme dâhil etmiş olanlar için** çalışanın 01.01.2017 tarihi itibarıyla 45 yaşını doldurup doldurmadığı,
- ç. **506 sayılı Kanunun geçici 20 nci maddesi kapsamında kurulmuş olan sandıklardan çalışanlarını 27.12.2018 tarihinden sonra sisteme dâhil edecek olanlar için** çalışanın sisteme dâhil edileceği yılın ilk günü itibarıyla 45 yaşını doldurup doldurmadığı,

esas alınır.

Yukarıda yer alan yaş hesaplamasına göre hâlihazırda sisteme dâhil olması gerekmekte iken sisteme dâhil edilmemiş çalışanların, 27.02.2019 tarihine kadar işverenleri tarafından sisteme dâhil edilmesi gerekmektedir. Bu şartı yerine getiren işverenler, çalışanlarını süresi içinde emeklilik planına dâhil etme yükümlülüğünü yerine getirmiş sayılacaktır.

Hâlihazırda eski işyerindeki sertifikası yürürlükte olan çalışanın yeni bir işyerinde çalışmaya başlaması halinde, ilgili çalışan yeni işyerindeki plana dâhil edilirken 45 yaş şartı aranmaz. Bu çalışanın eski işyerinde yürürlükte sertifikası olup olmadığına ilişkin bilgi, ilgili emeklilik şirketinden temin edilir.

3- “4/A VEYA 4/C KAPSAMINDA OLMAYANLARIN” TESPİTİ

Yönetmeliğin 8/A maddesinin üçüncü fıkrası uyarınca, **SGK kayıtlarında 4/a’lı veya 4/c’li olarak gözükse dahi** doğrudan 5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (a) veya (c) bentlerinde yer almayan çalışanlar, sisteme dâhil edilmez.

Sisteme dâhil edilmeyecek çalışanlara ilişkin bazı örnekler EK-1’de yer almaktadır.

4- SİSTEME DÂHİL EDİLMEMESİ GEREKTİĞİ HALDE DÂHİL EDİLMİŞ ÇALIŞANLARA İLİŞKİN TESİS EDİLECEK İŞLEM

Bu Sektör Duyurusunun 2 nci ve 3 üncü başlıkları uyarınca, işverenleri tarafından otomatik olarak sisteme dâhil edilmemesi gerekirken sisteme dâhil edilmiş olan çalışanların sertifikaları sonlandırılır. **Bu hususta, çalışanın sertifikasının bulunduğu emeklilik şirketine bildirim yapma ve çalışanın sisteme dâhil edilmemesi gerektiğini ispat yükümlülüğü işverene aittir.**

5- GEÇİCİ MADDENİN UYGULANMASI

Yönetmeliğin geçici 1 inci maddesiyle, 27.12.2018 tarihinden önce sisteme dâhil edilmesi gerekmekte iken hâlihazırda dâhil edilmemiş çalışanların işverenleri tarafından 27.02.2019 tarihine kadar sisteme dâhil edilmesine imkân sağlanmıştır. Bu kapsamda, yükümlülüğünü yerine getirmemiş işverenlerin sisteme dâhil etmeleri gereken çalışanlarının ücretlerinden **27.02.2019 tarihine kadar kesinti yapmaları ve ilgili tutarı emeklilik şirketine aktarmaları gerekmektedir.**

Bu kapsamdaki çalışanların ücretinden geçmiş aylara dönük herhangi bir kesinti yapılamaz, sadece çalışanın sisteme dâhil edildiği aya ilişkin ücretinden ve sadece bir aylık katkı payı kesintisi yapılır.

6- YÖNETMELİKTE YER ALAN TARİHLERDEN SONRA SİSTEME DÂHİL OLMA

- a. Çalışanları hâlihazırda sisteme dâhil olmuş bir işyerinde yeni çalışmaya başlayanlar, işverenleri tarafından **ilk ücretlerinden** katkı payı kesintisi yapılarak ilgili tutarın emeklilik şirketine aktarılmasıyla sisteme dâhil edilir.
- b. Çalışanlarını hâlihazırda sisteme dâhil etmiş olan bir işverenin faaliyete yeni başlayan işyerlerindeki çalışanlar da **ilk ücretlerinden** katkı payı kesintisi yapılarak ilgili tutarın emeklilik şirketine aktarılmasıyla sisteme dâhil edilir.
- c. **01.01.2019 tarihinden sonra** faaliyete yeni başlayan bir işverene bağlı toplam çalıştırılacak sigortalı sayısı, "İşyeri Bildirgesi"nde 5 ve üzerinde ise **en geç bir sonraki takvim yılının ilk ücret ödemesinde** çalışanların ücretinden katkı payı kesintisi yapılarak ilgili tutarın emeklilik şirketine aktarılmasıyla çalışanlar sisteme dâhil edilir.
- ç. **01.01.2019 tarihinden sonra** "Aylık Prim ve Hizmet Belgesi"nde işverene bağlı toplam sigortalı sayısı **ilk kez 5 ve üzerine çıkmış ise en geç bu belgenin verildiği ay takip eden takvim yılının ilk ücret ödemesinde** çalışanların ücretinden katkı payı kesintisi yapılarak ilgili tutarın emeklilik şirketine aktarılmasıyla çalışanlar sisteme dâhil edilir.

7- SİSTEME OTOMATİK OLARAK YENİDEN DÂHİL EDİLME

Yönetmeliğin 8/C maddesi uyarınca sistemden cayma veya ayrılma hakkını kullanarak çıkan çalışanlar, cayma veya ayrılma tarihinden itibaren 3 yıl içinde **yalnızca bir defalığına** sisteme tekrar dâhil edilecektir. **Bu hususa ilişkin olarak işverenler tarafından bu aşamada yapılması gereken herhangi bir iş veya işlem bulunmamaktadır. Bakanlığımız tarafından, gerekli görülmesi halinde, konu hakkında ayrıca düzenleme yapılabilecektir.**

8- İDARİ PARA CEZASI

Yönetmelik kapsamında çalışanlarını sisteme dâhil etmesi gereken işverenlerin, bu yükümlülüğünü yerine getirmemesi halinde, **T.C. Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından, işverene bağlı her bir çalışan için, ilgili çalışanın sisteme dâhil edilmediği ay sayısı kadar idari para cezası uygulanmaktadır.**

27.12.2018 tarihinden önce, çalışanlarını otomatik olarak emeklilik planına dâhil etmesi gerektiği halde bu yükümlülüğünü yerine getirmemiş olan işverenler hakkında, **27.02.2019 tarihine kadar çalışanlarını sisteme dâhil etmeleri halinde, çalışanlarını sisteme geç dâhil etmiş olmaktan dolayı idari para cezası uygulanmaz.** Ancak, işverenin yükümlülüğünü zamanında yerine getirmemesinden dolayı özel emeklilik mevzuatı ve ilgili diğer mevzuat kapsamında herhangi bir ihlal olması durumunda, işverenin sorumluluğu ortadan kalkmaz.

Bu Sektör Duyurusundaki bazı hususları detaylandırmaya yönelik hazırlanan örnek olaylar EK-2'de yer almaktadır.

SİSTEME DAHİL EDİLMEYECEK 4-A'LILARA İLİŞKİN ÖRNEKLER:
İşçi sendikaları ve konfederasyonları ile sendika şubelerinin başkanlıkları ve yönetim kurullarına seçilenler,
Bir veya birden fazla işveren tarafından çalıştırılan; film, tiyatro, sahne, gösteri, ses ve saz sanatçıları ile müzik, resim, heykel, dekoratif ve benzeri diğer uğraşları içine alan bütün güzel sanat kollarında çalışanlar ile düşünürler ve yazarlar,
Ülkemiz ile sosyal güvenlik sözleşmesi <u>olmayan</u> ülkelerde iş üstlenen işverenlerce yurt dışındaki işyerlerinde çalıştırılmak üzere götürülen Türk işçileri,
2/7/1941 tarihli ve 4081 sayılı Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanuna göre çalıştırılanlar,
24/4/1930 tarihli ve 1593 sayılı Umumi Hıfzıssıhha Kanununda belirtilen umumî kadınlar,
Milli Eğitim Bakanlığı tarafından düzenlenen kurslarda usta öğretici olarak çalıştırılanlar,
Kamu idarelerinde ders ücreti karşılığı görev verilenler,
657 sayılı Devlet Memurları Kanununun 4 üncü maddesinin (C) bendi kapsamında çalıştırılanlar,
Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen Toplum Yararına Çalışma Programlarından yararlananlar,
Türkiye İş Kurumu tarafından düzenlenen meslek edindirme, geliştirme ve değiştirme eğitimine katılan kursiyerler,
Hizmet akdi ile <u>çalışmamakla birlikte</u> , ceza infaz kurumları ile tutukveheri bünyesinde oluşturulan tesis, atölye ve benzeri ünitelerde çalıştırılan hükümlü ve tutuklular,
Tarım veya orman işlerinde hizmet akdiyle <u>süresiz</u> olarak çalışanlar,
18/3/1924 tarihli ve 442 sayılı Köy Kanunu 74 üncü maddesinin ikinci fıkrası gereğince güvenlik korucusu olarak görevlendirilenler,
24/11/1994 tarihli ve 4046 sayılı Özelleştirme Uygulamaları Hakkında Kanunun 21 inci maddesi kapsamında iş kaybı tazminatı alanlar,
Haklarında, SGK tarafından ilan edilen Aylık Prim ve Hizmet Belgesi türlerinden 2, 7, 19, 21, 22, 23, 24, 28, 31, 32, 34, 37, 39, 41, 42, 43, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 90, 91 veya 92 no.lu belgenin tanzim edildiği çalışanlar.

SİSTEME DAHİL EDİLMEYECEK 4-C'LILERE İLİŞKİN ÖRNEKLER:
Kuruluş ve personel kanunları veya diğer kanunlar gereğince seçimle veya atama yoluyla kamu idarelerinde göreve gelenlerden; bu görevleri sebebiyle kendilerine ilgili kanunlarında Devlet memurları gibi emeklilik hakkı tanınmış olanlardan hizmet akdi ile çalışmayanlar
Başbakan, Cumhurbaşkanı yardımcıları, bakanlar, Türkiye Büyük Millet Meclisi üyeleri, belediye başkanları, il encümeninin seçimle gelen üyeleri,
5510 sayılı Kanunun 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendi kapsamında iken, bu kapsamdaki kişilerin kurduğu sendikalar ve konfederasyonları ile sendika şubelerinin başkanlıkları ve yönetim kurullarına seçilenlerden aylıksız izne ayrılanlar,
Harp okulları ile fakülte ve yüksek okullarda, Milli Savunma Bakanlığı hesabına okuyan veya kendi hesabına okumakta iken askerî öğrenci olanlar ile astsubay meslek yüksek okulları ve astsubay naspedilmek üzere temel askerlik eğitimine tâbi tutulan adaylar,
Polis Akademisi ile fakülte ve yüksek okullarda, Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM) hesabına okuyan veya kendi hesabına okumakta iken EGM hesabına okumaya devam eden öğrenciler ile polis naspedilmek üzere Polis Meslek Eğitim Merkezlerinde polislik eğitime tabi tutulan adaylar,
Jandarma ve Sahil Güvenlik Akademisi ile fakülte ve yüksekokullarda Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı nam ve hesabına okuyan veya kendi hesabına okumakta iken Jandarma Genel Komutanlığı ve Sahil Güvenlik Komutanlığı nam ve hesabına okumaya devam edenler ile subay ve astsubay naspedilmek üzere temel askerlik eğitime tabi tutulan adaylar.

A. ÇALIŞAN SAYISINA GÖRE YAPILAN TESPİT

Örnek 1- 1 Ocak 2019 tarihi için tespit yapılırken, Kasım 2018 çalışan sayısını gösteren ve işverenin SGK'ya 23 Aralık 2018 tarihine kadar iletmesi gereken "Aralık ayı Aylık Prim ve Hizmet Belgesi" nde yer alan "sigortalı sayısı"na bakılır.

Örnek 2- Özel sektörde faaliyet gösteren bir işverenin 1 no.lu belge türünde düzenlediği 2017 yılı Aralık ayı Aylık Prim ve Hizmet Belgesi'nde "sigortalı sayısı" 40, 4 no.lu belge türünde düzenlediği 2017 yılı Aralık ayı Aylık Prim ve Hizmet Belgesi'nde "sigortalı sayısı" 10'dur. 1 Ocak 2018 tarihi için tespit yapılırken, o işverene bağlı toplam çalışan sayısı için her bir belgedeki sigortalı sayısının toplamı olan 50 esas alınır.

Örnek 3- 1 Ocak 2018 tarihinde yapılacak kontrolde, bir işverenin SGK'ya ilettiği 2017 yılı Aralık ayı Aylık Prim ve Hizmet Belgesi'nde "sigortalı sayısı" 75'dir. Bu sigortalıların 20'si 45 yaşın üzerinde, 3'ü 18 yaşın altında, 5'i mevsimlik işçi, 3'ü kısmi süreli (part-time) çalışandır. Bu durumda, herhangi bir ayrıma gidilmeksizin, anılan belgedeki sigortalı sayısı 75 olduğundan, işverenin çalışanlarını sisteme dâhil etme¹ yükümlülüğü için 01.01.2018 tarihinden sonra yapılan ilk ücret ödemesi esas alınır.

Örnek 4- 2017 yılı Haziran ayı Aylık Prim ve Hizmet Belgesi'nde yer alan sigortalı sayısı 100-249 arasında olan bir işverenin, Yönetmeliğin 6 ncı maddesine göre (6/1-c) 1 Temmuz 2017 tarihinden sonraki ilk ücret ödemesinde çalışanlarını sisteme dâhil etmesi gerekmekte iken **bu yükümlülüğünü yerine getirmediyse en geç 27 Şubat 2019 tarihine kadar çalışanlarını sisteme dâhil etmesi gerekmektedir.**

Örnek 5- 2017 yılında faaliyete yeni başlayan bir işverenin, Mayıs ayında SGK'ya ilettiği "İşyeri Bildirgesi"nde yer alan "çalıştırılacak sigortalı sayısı"nın 255 olması durumunda, Yönetmeliğin 6 ncı maddesinin beşinci fıkrası gereği, bu işveren, **en geç** müteakip takvim yılı başı olan 01 Ocak 2018 tarihine kadar **tercih ettiği bir tarihte** çalışanlarını sisteme dâhil etmelidir. **Bu yükümlülüğünü yerine getirmeyen işverenlerin en geç 27 Şubat 2019 tarihine kadar çalışanlarını sisteme dâhil etmesi gerekmektedir.**

Örnek 6- 2017 ve 2018 yıllarında faaliyette olan bir işverene bağlı çalışan sayısı, **yıl içerisinde artış ve azalış göstermesi sebebiyle**, bu işverene bağlı çalışanlar, Yönetmeliğin 6 ncı maddesinde yer alan takvim kapsamında 2017 ve 2018 yıllarında sisteme dâhil olamamıştır. Bu işverenin SGK'ya ilettiği 2018 yılı Aralık ayı Aylık Prim ve Hizmet Belgesi'nde yer alan sigortalı sayısı da 5'in altında olduğundan, 1 Ocak 2019 tarihinde de işveren çalışanlarını sisteme dâhil edemeyecektir. Bu işveren, **en geç** 1 Ocak 2019 tarihinden sonra "Aylık Prim ve Hizmet Belgesi"nde kendisine bağlı toplam sigortalı sayısını 5'in üzerinde bildirdiği ayı **müteakip takvim yılının 1 Ocak gününe kadar tercih ettiği bir tarihte** çalışanlarını sisteme dâhil etmelidir.

¹ Bu örneklerde, "Sisteme dâhil etme" ifadesinden, Yönetmelik uyarınca işveren tarafından çalışanın ücretinden katkı payı kesilmek suretiyle, ilgili tutarın emeklilik şirketine aktarılması kastedilmektedir.

B. 45 YAŞIN HESAPLANMASI

Örnek 7- Kamu veya özel sektörde 1 Ocak 2017 tarihi ve öncesinde çalışmakta olan çalışanlarını, Yönetmelikteki takvim uyarınca **27 Aralık 2018 tarihine kadar sisteme dâhil etmesi gereken** bir işverenin çalışanlarının **1 Ocak 2017 tarihi itibarıyla** 45 yaşını doldurup doldurmadığına bakılır. Anılan tarih itibarıyla 45 yaşını doldurmamış çalışanlardan sisteme dâhil edilmemiş olanlar varsa işverenlerin, **bu çalışanları en geç 27 Şubat 2019 tarihine kadar sisteme dâhil etmeleri gerekmektedir.**

Örnek 8- Kamu veya özel sektörde çalışanlarını hâlihazırda sisteme dâhil etmiş olan bir işveren bünyesinde 23 Kasım 2018 tarihinde işe başlamış olan bir çalışan için bu çalışanın ilk ücret ödemesi 15 Aralık 2018 olduğunda, o çalışanın 1 Ocak 2017 tarihinde 45 yaşını doldurup doldurmadığına bakılır. **27 Aralık 2018 tarihinden önce çalışanlarını sisteme dâhil etmiş olan işverenlerin, 1 Ocak 2017 tarihinde 45 yaşın altında olan çalışanlarını en geç 27 Şubat 2019 tarihine kadar sisteme dâhil etmeleri gerekmektedir.**

Örnek 9- Kamu veya özel sektörde çalışanlarını hâlihazırda sisteme dâhil etmiş olan bir işveren bünyesinde 12 Haziran 2020 yılında işe başlamış çalışanın **ilk ücret ödemesi 12 Temmuz 2020 tarihinde** olduğunda, o çalışanın **1 Ocak 2020 tarihinde** 45 yaşını doldurup doldurmadığına bakılır.

Örnek 10- Kamu veya özel sektörde çalışanlarını hâlihazırda sisteme dâhil etmiş olan bir işveren bünyesinde 25 Aralık 2018 tarihinde işe başlamış olan çalışanın **ilk ücret ödemesi 15 Ocak 2019** olduğunda, o çalışanın **1 Ocak 2019 tarihinde** 45 yaşını doldurup doldurmadığına bakılır.